

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

برخی تجارب و راهکارهای خلاقانه‌ی حل مسائل شهری

* پیش‌شرط‌های ایجاد یک شهر خلاق؛

❖ از فرهنگ‌های چندگانه به سوی دستیابی به فرهنگ میانه:

تأثیر فرهنگ‌های دیگر می‌تواند خلاقیت را در فرهنگ محلی جاری نموده و شکل‌گیری هویت‌های ترکیبی را ممکن سازد. فرهنگ ترکیبی از آن جهت حائز اهمیت است که خلاقیت، بیش از چندگانگی فرهنگی، از طریق ترکیب فرهنگ‌ها و شکل‌گیری فرهنگی میانه، قابل دستیابی است. هدف بسیاری از سیاست‌های اجتماعی و فرهنگی ایجاد چندگانگی فرهنگی است، که به معنای تقویت هویت فرهنگی متمایز اقلیت‌ها است. اقلیت‌ها، اکنون مراکز هنری، مدارس و کلوب‌های اجتماعی مختص به خویش را دارا هستند. اما فقدان ارتباط متقابل میان فرهنگ‌های مختلف، می‌تواند چندگانگی فرهنگی را به مساله‌ای چالش برانگیز و مساله‌ساز بدل گرداند. در این جا نیاز به حرکت رو به جلو و گذار از چندگانگی فرهنگی به شدت احساس می‌گردد. به این منظور، منابع موجود باید به پروژه‌هایی تخصیص یابند که شکاف فرهنگی را مرتفع ساخته و شهرهای ما را به چیزی بیش از یک پازل متشکل از فرهنگ‌های مختلف تبدیل کنند. اگرچه ممکن است خلاقیت از طریق ایجاد شکاف بین فرهنگ‌های مختلف تشویق گردد، اما هرگز از طریق به حاشیه راندن و کم‌اهمیت جلوه دادن فرهنگ اقلیت‌ها قابل دستیابی نخواهد بود.

❖ مشارکت:

مشارکت می‌تواند از طریق ابزارهایی مانند فراهم آوردن امکان نظارت و حسابرسی شهروندان، در قالب انتخاب نمایندگانی از شهروندان محلی که عملکرد مقامات دولت محلی و یا دیگر سازمان‌های عمومی را ارزیابی می‌کنند، مورد تشویق قرار گیرد. مشارکت حس تعلق را ایجاد و تقویت میکند. مردم اغلب تمایل دارند در پروژه‌هایی که در آن مشارکت نموده‌اند، سهیم باشند. برای مثال، مشارکت مردم در طراحی و یا مدیریت مجموعه‌های مسکونی‌شان، می‌تواند به شکل‌گیری فرهنگی منجر گردد در نتیجه مانع از بروز جرم و جنایت و وندالیسم شود.

❖ مدیریت توانایی‌ها:

به منظور مدیریت مناسب ایده‌های خلاقانه و تبدیل آن‌ها به پروژه‌های عملی، شهرها نیازمند عنصری هستند که به اصطلاح به آن "مدیریت توانایی" می‌گویند. این امر تنها در قالب یک مهارت مدیریتی قابل بیان نیست و علاوه بر آن، بر لزوم تشویق مردم به تفکر تاریخی اشاره دارد. تعریف دقیق مسؤولیت‌های حرفه‌ای، یکی از عناصر ضروری در افزایش کارایی و مسؤولیت‌پذیری محسوب می‌گردد. اما برای آن که خلاقیت به یکی از بخش‌های درونی حکمروایی شهری بدل گردد، باید مسؤولیت‌ها با بهره‌گیری هرچه بیشتر از کار تیمی و مشارکتی، در کنار همکاری با تسهیل‌گران و کارآفرینان اجتماعی، تکمیل گردد.

❖ گسترش فضاهای خلاق:

افراد خلاق و پروژه‌های خلاقانه نیازمند استقرار مکانی هستند. به این منظور، یک شهر خلاق در جوار سایر مراکز و تسهیلات فرهنگی، نیاز به زمین و ساختمان با قیمتی مقرون به صرفه دارد. اما معمولاً چنین امکاناتی در حاشیه‌ی شهرها و در نواحی‌ای که کاربری‌های آن در حال تغییر هستند، نظیر اسکله‌های قدیمی و نواحی صنعتی وجود دارند. زمین ارزان قیمت، ریسک مالی را کاهش داده به همین دلیل کسب تجربه‌های جدید را امکان‌پذیر می‌سازد.

❖ پروژه‌های ساده و حرکت گام به گام:

حرکت به سوی ایجاد شهری خلاق غالباً از طریق عملیاتی نمودن پروژه‌های ساده آغاز می‌گردد. به منظور شفاف‌سازی روند پیشرفت شهرها و ایجاد اعتماد به نفس و اشتیاق بیش‌تر، نیازمند مجموعه‌ای از اهداف میان مدت و یا نقاط مرجع هستیم که بتوان میزان پیشرفت را نسبت به آن‌ها اندازه‌گیری نمود. این حرکت به نوبه‌ی خود، سبب پویایی می‌شود. میتوان از نشانه‌هایی به منظور تسهیل این روند

بهره‌گرفت: احداث یک ساختمان شاخص جدید؛ برگزاری مراسمی نظیر فستیوال‌ها و یا کنفرانس‌ها؛ تصویب قوانین جدید مانند تسهیل صدور مجوزها؛ تمهید سازوکارهایی همچون یارانه‌های جدید؛ همگی می‌توانند حرکتی به سوی ایجاد شهری خلاق تلقی گردند.

❖ تجدیدنظر در وظایف مدیریت شهری:

امروزه نیاز به تجدیدنظر و تغییر در مدیریت شهری به منظور تمرکز هر چه بیشتر بر امور حائز اهمیت و برون سپاری باقی امور، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. مباحث جاری در زمینه‌ی توانمندسازی سازمان‌های محلی، بر برون سپاری وظایف و اعطای آن به بخش خصوصی، گروه‌های داوطلب و سازمان‌های نیمه عمومی تأکید دارند. در عین حال، لازم است این سازمان‌ها توان و منابع بیشتری را به منظور نظارت راهبردی، پیش‌بینی نیازهای شهروندان و به ویژه، سرمایه‌گذاری روی توسعه و نوآوری تخصیص دهند. به منظور برونسپاری وظایف و خصوصی سازی، بهره‌وران شهری نیازمند یک چشم‌انداز و نیروی هدایت‌کننده هستند.

❖ برخی راهکارها جهت خلق مکان‌های خلاق:

بسیاری از افراد خلاق که در سازمان‌های دولتی، مشاغل تجاری و سازمان‌های داوطلبانه مشغول به کار هستند، در ایجاد تغییرات خلاقانه در شهرهای خود با شکست مواجه شده‌اند. به هر حال، نمونه‌های متعددی از راه‌حل‌های شایان توجه و نوآورانه، در ارتباط با رفع مسائل و مشکلات شهری موجود است. در این بخش برخی از این راه‌حل‌ها، که راهنمایی برای عمل در اختیار ما قرار می‌دهند، بیان می‌شوند. یکی از ویژگی‌های رایج تمامی این راه‌حل‌ها، روشی مرکب از عناصر ذهنی، برجسته، دوراندیشانه، غیرمحمول، زیرکانه و یا الهام‌بخش، به منظور رسیدن به نتایج دلخواه است. به عبارت دیگر، زمینه‌ی رایج تمامی این راه‌حل‌ها، به کارگیری خلاقیت ترکیبی و کنار هم قرار دادن عناصر نامتجانس است. **ادامه دارد...**

